

Hverdagstysk
Hverdagsfransk
Spansk

Faghæfte 31

Hverdagstysk Hverdagsfransk Spansk

Faghæfte 31

Undervisningsministeriet 1997
Folkeskoleafdelingen

Folkeskolens formål

§ 1. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige, personlige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

**Hverdagstysk
Hverdagsfransk
Spansk**

Faghæfte 31

© Undervisningsministeriet
Folkeskoleafdelingen

1. oplag

Grafisk tilrettelægning: Schwander & Co

Foto: Ib Juul Nielsen

Tryk: Sangill Grafisk Produktion

Trykt på 115 g CyclusPrint genbrugspapir

Printed in Denmark 1997

ISBN: 87-603-0938-5

Bestillingsnummer: UVM 5-256

Undervisningsministeriets forlag

Frederiksholms Kanal 25 F

1220 København K

Tlf.: 3392 5220 - Fax: 3392 5219

Kan også bestilles hos en boghandler

Pris: 50,- kr. inkl. moms

Rabat: 10% ved køb af 10 - 99 stk.

15% ved køb af 100 stk. og derover

Indhold

Forord	8
Indledning	10
Hverdagstysk	
Formål	12
Centrale kundskabs- og færdighedsområder	13
Læseplan	14
Sprogfærdighed	14
Kultur- og samfundsforhold	15
Råd og vink	16
Den første undervisning	16
Spil og lege	17
Sang og musik	17
Aktive og ansvarlige elever lærer lettere og mere	18
Hverdagstysk i mere end et år	18
Hverdagsfransk	
Formål	20
Centrale kundskabs- og færdighedsområder	21
Læseplan	22
Sprogfærdighed	22
Kultur- og samfundsforhold	23
Råd og vink	24
Se-lytte-tale-læse-skrive	24
Rollespil	25
Rim og remser, sange, spil og lege	25
Digte	26
Kultur- og samfundsforhold	26
Spansk	
Formål	28
Centrale kundskabs- og færdighedsområder	29
Læseplan	30
Sprogfærdighed	30
Kultur- og samfundsforhold	30
Råd og vink	31
Forventninger til eleverne efter undervisningen	32
Eksempel på årsplan	32

Folkeskolelovens § 9, stk. 6:

“Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke andre fag og emner end de i stk. 1 nævnte kommunerne kan tilbyde eleverne på 8.-10. klassetrin.”

Bekendtgørelse om valgfag i henhold til folkeskolelovens § 9, stk. 6

I medfør af § 9, stk. 6, i lov nr. 509 af 30. juni 1993, jf. lovbekendtgørelse nr. 311 af 25. april 1994, fastsættes:

§ 1. Ud over de i folkeskolelovens § 9, stk. 1-3, og stk. 7, nævnte fag og emner (valgfag) kan kommunerne tilbyde eleverne på 8.-10. klassetrin undervisning i følgende ikke-prøveforberedende fag: Spansk, hverdagsfransk, hverdagstysk, almindelige indvandrersprog og edb. Undervisningen kan tilbydes på et eller flere af disse klassetrin.

Stk. 2. Det forudsættes, at undervisningen ikke påbegyndes, førend kommunalbestyrelsen har godkendt en læseplan for de enkelte valgfag, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 3, og § 44, stk. 8.

Stk. 3. Det skal over for eleverne præciseres, at undervisningen i valgfagene hverdagsfransk og hverdagstysk ikke er prøveforberedende og derfor ikke adgangsgivende til de gymnasiale uddannelser.

§ 2. I valgfag, hvor der efter folkeskolelovens §14 ikke kan aflægges afsluttende prøve, må elevernes standpunkt ikke udtrykkes ved hjælp af 13-skalaen.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 1994.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 167 af 18. marts 1991 om valgfag i henhold til folkeskolelovens § 9, stk. 4, med tilhørende vejledning nr. 41 af 18. marts 1991 ophæves.

Undervisningsministeriet, den 27. juni 1994

Forord

Folkeskolens fag og obligatoriske emner er i faghæfterne beskrevet fag for fag, men det er vigtigt at holde sig for øje, at de udgør et samlet hele. De udgør en central del af den ballast, som børn og unge skal bringe med sig ind i næste årtusinde.

Elever modtager mange indtryk og gør mange erfaringer i deres hverdag - i skolen og uden for skolen, og skolens undervisning skal bidrage til, at eleverne kan opnå overblik og sammenhæng. Skolen skal medvirke til, at de mange informationer og erfaringer udvikler sig til indsigt og til forståelse. Og samtidig sikre, at eleverne opnår en grundlæggende viden på alle centrale områder.

Indholdet i de enkelte fag er ikke valgt ud fra en forestilling om at udvikle "små fagfolk". Undervisningen i dansk skal ikke gøre eleverne til dansklærere, i fysik til atomfysikere etc. Læseplanerne udgør rammerne for, hvad enhver ung eller voksen bør vide for at kunne tage stilling til tidens vidtrækkende kulturelle, politiske, økonomiske og miljømæssige spørgsmål. Undervisningen danner også grundlag for fortsat uddannelse, for at kunne skabe rammer om et rigt liv og for at kunne

glædes og undres over livets mangfoldighed og dybde.

Derfor må de enkelte fag ikke opleves stykkevis og delt. Nogle fag er fælles om en humanistisk forståelse af tilværelsen, nogle fag indeholder en samfundsfaglig dimension, og andre fag giver erfaringer med naturvidenskabelige betragtningsmåder. Nogle fag giver viden om vor fysiske og sundhedsmæssige udvikling, andre giver mulighed for at opleve glæden og nyten ved praktisk bearbejdning af ting i omverdenen ved brug af redskaber. Mange fag udvikler færdigheder i at kommunikere med omverdenen, men ethvert sprog - dansk eller fremmedsprog - er en del af en kultur og må ikke blive til teknik alene. Forholdet mellem sprog og kultur er i særlig grad nærværende for de elever, som ikke er født eller opvokset i Danmark.

Eleverne skal gennem undervisningen erkende både mulighederne og begrænsningerne i fagenes betragtningsmåder. En del af undervisningen skal derfor fremover foregå tværfagligt og projektorienteret. Skolefagene udgør et ordningssystem i vor kulturkreds, men tilværelsen kan ikke forstås inden for de enkelte fags grænser. Behovet for

“sammenhængsforståelse” vil i perioder sprænge fagrammerne. Virkelighedsnær undervisning må tage sit udgangspunkt uden for skolens egen verden, men bearbejdes med de redskaber, der gennem generationer er udviklet inden for fagene.

Lokale læseplaner

I folkeskolelovens § 44, stk. 8 hedder det bl.a.: “Skolebestyrelsen udarbejder forslag til kommunalbestyrelsen om skolens læseplaner”. Og i § 40, stk. 3: “Kommunalbestyrelsen godkender skolernes læseplaner efter forslag fra de enkelte skolebestyrelser”. Loven lægger således op til, at initiativet til læseplansarbejdet tages på skolen. Dog kan der - afhængigt af lokale ønsker og behov - være forskellige holdninger til, hvordan arbejdet bør tilrettelægges. Nogle kommuner vil ønske at understrege den enkelte skoles egenart, andre vil ønske at understrege fælles-træk ved det kommunale skolevæsen. Ved udarbejdelse af egne læseplaner - eller indarbejdelse af ændringer i ministeriets vejledende læseplaner - skal man være opmærksom på, at også de lokale læseplaner bør skrives, så de angiver nogle overordnede og uomgængelige, men samtidig rummelige indholdselementer.

Samtidig bør de lokale læseplaner afspejle, at man har taget hensyn til folkeskolens overordnede formål, til samspillet mellem opfyldelse af fagets formål, inddragelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder, elevernes forudsætninger samt undervisningens rammer. Det betyder bl.a., at læseplanerne skal være rummelige og give plads til fordybelse, overblik, sammenhæng og til ligeværdig og udviklende dialog. Det betyder endvidere, at udgangspunktet for undervisningen er elevernes behov, og det betyder endelig, at der i beskrivelse af progression skal tages hensyn til elevernes modenhed og udvikling.

Med folkeskolelovens krav om elevernes ansvarlige involvering i undervisningsprocessen vil skolens læseplaner være et naturligt udgangspunkt for en stadig dialog lærere og elever imellem. Dialogen skal sikre, at valg af arbejdsformer, metoder og stofvalg foregår i samarbejde.

Læreren har samtidig i et forpligtende samarbejde med kolleger og skolens ledelse ansvaret for forberedelse af egen undervisning og for inddragelsen af elever og forældre i relevante beslutningsprocesser.

OLE VIG JENSEN

Indledning

Ifølge Bekendtgørelse om valgfag i henhold til folkeskolelovens § 9, stk. 6, nr. 591 af 27. juni 1994 udsender undervisningsministeren hermed faghæftet for hverdagstysk, hverdagsfransk og spansk.

Hæftet indeholder formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, vejledende læseplaner samt kapitler med råd og vink for de tre fag.

Formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, vejledende læseplaner og råd og vink er blevet til gennem et arbejde i tre udvalg støttet af en referencegruppe bestående af en repræsentant fra hver af organisationerne Skole og Samfund, Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening.

Formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder er bindende forskrifter for den enkelte lærer. De vejledende læseplaner henvender sig til de

kommunale skolemyndigheder med angivelse af, hvorledes en skoles læseplaner kan - men ikke nødvendigvis skal - udformes. Afsnittene med råd og vink er tænkt som inspirationsmateriale til brug ved lærerens tilrettelæggelse af undervisningen.

Følgende personer har deltaget i arbejdet med udformningen af faghæftet:

fagkonsulent *Georg Schjørring*,
overlærer *Gyanda Jepsen*,
fagkonsulent *Annette Søndergaard Gregersen*,
overlærer *Lina Nielsen*,
undervisningskonsulent *Niels Plischewski*,
overlærer *Carin Laugesen*,
specialkonsulent *Steen Harbild*,
undervisningskonsulent *Birte Kjær Jensen*.

IVAN SØRENSEN
Direktør

Hverdags- tysk

Formål

Formålet med undervisningen i hverdagstysk er, at eleverne stifter bekendtskab med det tyske sprog i både talt og skrevet form, således at de tilegner sig et grundlag for at kunne klare sig i hverdagssituationer.

Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får et indblik i tyske kultur- og samfundsforhold, som de afspejler sig i dagligdagen. Undervisningen skal desuden give eleverne lyst til også fremover at beskæftige sig med det tyske sprog og tysk kultur.

**Billedet fjernet på grund
af ophavsret**

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Undervisningen skal som sigte have, at eleverne

- forstår almindeligt dagligdags talt tysk
- kan indlede og deltage i en enkel samtale på tysk, kan beskrive enkle situationer og kan udtrykke mening og ønsker
- kan læse/forstå forskellige typer af tekster, som kan motivere eleven til at arbejde videre på egen hånd
- kan skrive tysk i korte, overskuelige sammenhænge
- får et grundlæggende indtryk af sprogets opbygning
- får indblik i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved får mulighed for at sammenligne egen kultur med tysk-sproget kultur, som den afspejler sig i dagligdagens situationer
- får mulighed for at anvende forskellige hjælpemidler, fx ordbøger og enkle grammatiske oversigter
- udbygger strategier, der understøtter forståelsen af sproget, og som er med til at fremme sprogproduktionen
- udnytter deres erfaringer fra indlæringen af andre fremmedsprog, således at de udbygger deres forståelse af gode og varierede arbejds- og samarbejdsformer
- fortsat opbygger deres selvtillid som sprogbrugere.

Læseplan

Lærerens og elevgruppens egne ideer og interesser er det konkrete udgangspunkt for undervisningen.

Undervisningen bygger på elevernes erfaringer med sprogtilegnelse i andre sprog, og den bør udnytte, at det tyske sprog ligger tæt på det danske. Eleverne kan således meget hurtigt i forløbet forstå ganske meget talt og skrevet tysk. Undervisningen bør endvidere udnytte det tyske sprogs synlighed og nærhed som nabosprog.

Eleverne udbygger igennem undervisningsforløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilegnelsen. Det er værdifuldt, at eleverne gør forsøg med at udtrykke sig, også selv om sproget ikke helt slår til.

Praktisk-musiske arbejds- og udtryksformer indgår som vigtige elementer i undervisningen, fx i arbejdet med billeder, plancher, sange, musik og rollespil.

Sprogfærdighed

Eleverne arbejder med sproget som kommunikationsmiddel. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Eleverne arbejder i undervisningen med

- lyttefærdighed, dels gennem lærerens brug af tysk, dels ved hjælp af forskellige typer lyttetekster, fx gennem arbejdet med film, video, lydband, reklamespot og musik/sang, hvor visuel støtte i form af tekst og/eller billeder er vigtig
- mundtlig udtryksfærdighed, bl.a. i spørgsmål-svar-situationer om dagligdags forhold
- forskellige teksttyper, fx reklamer, dialoger, enkle fortællende tekster og tegneserier
- forskellige præsentationsformer, fx plancher, små redegørelser, rollespil samt bånd- og videooptagelser
- sproglig opmærksomhed, således at de oplever, hvordan brugen af tysk skifter alt efter hensigt, situation og emne

- faste udtryk og vendinger samt elementær grammatik, der er afgørende for at blive forstået (fx kendskab til ordklasserne og deres funktion, køn, de vigtigste verber og deres bøjning samt sætningens opbygning)
- at opbygge ordforrådet i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver
- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation i enkle hverdags-situationer
- gættestrategier i forbindelse med lytning og læsning
- brugen af tysk i forbindelse med tv, video og edb.

Eleverne kan arbejde med skriftlig tysk i korte, overskuelige sammenhænge, fx i form af korte billedtekster, skriftlige meddelelser eller enkle digte.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne arbejder med udgangspunkt i deres viden, forestillinger og erfaringer om de tysktalende lande, først og fremmest med Tyskland.

Emneområderne tager udgangspunkt i det nære og genkendelige, fx:

- eleven selv (udseende, krop, tøj, alder, egenskaber), familie, venner, bolig, job, fritid og interesser
- tal og penge
- tid i forbindelse med dagen, ugen og året
- rejse, ferie (Tyskland, Østrig og Schweiz)
- i byen, fx på café, i stormagasin, på gaden, på posthuset
- sport
- musik.

Hovedvægten bør således ligge på emner, der bygger på elevernes erfaringsverden. I arbejdet indgår sammenligninger mellem den tysksprogede kultur og egen kultur, som den afspejler sig i dagligdagens situationer.

Eleverne opmuntres til at opsøge situationer uden for skolen, hvor de kan få erfaringer med at bruge det tyske sprog.

Billedet fjernet på grund af ophavsret

Råd og vink

Undervisningen planlægges under hensyntagen til forløbets timetal.

Den første undervisning

Der bør i undervisningen tages højde for, at elevgruppens alder stiller andre indholdsmæssige og metodiske krav end begynderundervisningen tidligere i skoleforløbet. Også det tidsmæssigt korte forløb kræver metodiske og indholdsmæssige hensyn ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen.

Det er vigtigt, at læreren helt fra starten taler meget tysk, vel vidende at eleverne naturligvis ikke forstår hvert eneste ord. Eleverne gætter en forståelse af helheder, og læreren accepterer, at eleverne henvender sig på dansk. Men med udgangspunkt i det nære og genkendelige er det både motiverende og inspirerende for eleven allerede i den allerførste undervisning også selv at tale tysk.

Helt fra starten bør der fokuseres på udtalen. Det er ikke kun nødvendigt for at kunne blive forstået, men det er også meget sjovere, når det lyder som "rigtig tysk".

Gennem arbejdet med spørgsmål/svar og enkle dialoger oplever eleverne hurtigt, at de også kan bruge det tyske sprog aktivt og formidlende.

De receptive færdigheder lytte-forstå og læse-forstå bør helt fra starten prioriteres højt i arbejdet med hverdags-tysk. Eleverne vil meget hurtigt kunne forstå ganske meget talt og skrevet tysk. Samtidig vil der i forbindelse med aktiv lytning og læsning kunne arbejdes målrettet med de vigtige gæstestrategier.

Elevernes viden om Tyskland og de tysktalende lande bør udnyttes. Det vil være naturligt at samtale om forskelle og ligheder på forskellige områder. I den første undervisning kan eleverne medbringe noget, de forbinder med Tyskland eller et tysktalende land (blade, kort, billeder, souvenirs, turistbrochurer og lignende). På den måde kan eleverne aktivt udnytte og udvide deres erfaringer og forestillinger. Ikke mindst i kultur- og samfundsformidlingen vil det være helt naturligt og ofte nødvendigt at anvende dansksproget materiale.

I de dele af Danmark, der ligger tæt ved den tyske grænse eller er et af de

foretrukne feriemål for tyskere, kan det tyske sprogs nærhed udnyttes positivt og aktivt i undervisningen, fx gennem interviews, ekskursioner, indsamling af autentisk materiale etc.

Tyskland er som naboland en motive-rende mulighed også i forbindelse med endags- eller flerdagsekskursioner, eventuelt i forbindelse med en kontakt til en tysk skole eller andre tysktalende unge. Konkret kan der fx være tale om brevskrivning eller elektronisk kontakt via elektroniske netværk. Denne kontakt kan løbende være en del af undervisningen - og kan eventuelt på et tidspunkt i slutningen af forløbet resultere i besøg og genbesøg. Netop sådan et projekt kan med fordel foregå i et samarbejde med andre tyskhold på skolen - eller måske som et projekt på klassetrinnet på tværs af faggrænser?

Videobånd (eventuelt musikvideoer) og lydbånd er naturlige og vigtige redskaber i det receptive arbejde. For eleverne er det vigtigt og meget motive-rende, at læreren også gennem brugen af video, lydbånd, enkle tekster og illustrationer bringer hverdagsliv og sprog ind i klasseværelset. Undervisningen udnytter på denne måde, at eleverne hurtigt kan lytte-forstå og læse-forstå meget talt og skrevet tysk.

Spil og lege

Lege, spil og rollesimulationer kan være særdeles udbytterige aktiviteter. De er velegnede til at automatisere

ordforrådet og øve sproglige færdigheder. Det er fx oplagt at benytte både tal- og billedlotterier. Desuden er det vigtigt at inddrage rollespil, simulationer og forskellige former for gættelege, der alle fører eleven frem mod en fri og kreativ sprogbrug. Elevernes alder bør tages i betragtning i valget af spil og lege, der kan og bør anvendes.

Små rollespil er fx særdeles hensigtsmæssige, når eleverne ønsker at lære

- at hilse og præsentere sig selv
- at fortælle om sig selv og deres familie
- at fortælle om deres skole- og dagligliv
- at fortælle om deres fritidsliv og interesser
- at fortælle om den by og det land, de bor i
- at spørge om vej og at vise vej
- at købe ind.

Sang og musik

Det er oplagt at inddrage sange helt fra den første undervisning. Sangen motiverer og engagerer, og den tyske sangskat er stor. Mulighederne er mange, fx

- relevante børnesange
- årtids- og højtidsange
- morgen- og aftensange
- kærlighedssange
- viser.

Også den klassiske musik og rockmu-

sikken kan inddrages. Der er endvidere den mulighed, at eleverne selv kan producere raps eller egne sangtekster til kendte melodier.

Et tema som "Rock auf deutsch" kan fx give anledning til at sammenligne tysk rockmusik med rockmusik fra andre sprogområder og til at drøfte elevernes oplevelse af musik fra tysk-sprogede lande - fx også Bach, Mozart og Strauss (fx Wienerkoncerten Nytårsdag).

Aktive og ansvarlige elever lærer lettere og mere

Sprog udvikles, når eleven tør afprøve sine ideer i et trygt miljø og således føler et medansvar for egen læring. Det er endvidere både naturligt og vigtigt, at eleverne gør brug af de læringsstrategier, de medbringer fra andre fag.

Det er afgørende, at eleverne er aktive, og at der skiftes imellem forskellige arbejds- og organisationsformer (individuel, par, gruppe, klasse):

- dialoger/rollespil kan fx udvikle sig til lydbånd- eller videooptagelser
- rim og digte kan indgå i arbejdet med (selvproducerede) billeder og collager

- skriftlige aktiviteter kan også i denne sammenhæng støtte sprogtilegnelsen og udvikle elevernes tyske tekstproduktion.

De skriftlige aktiviteter kan - eventuelt ved hjælp af edb - give et godt grundlag for kreative, sproglige aktiviteter, fx gennem nedskrivning af enkle ting som navne, adresser, korte sætninger til dialogarbejde/rollespil, ord og sætninger til billeder og/eller billedhistorier, rim og digte.

Ikke mindst digte er velegnede i undervisningen, da der er tale om forholdsvis korte og overskuelige tekster. Arbejdet med selvproducerede digte kan være en særdeles motiverende og kreativ proces. Der kan leges med ordene, og digtene kan illustreres - manuelt eller ved hjælp af computer. Og produkterne kan efter præsentationen eventuelt samles til holdets digtsamling.

Hverdagstysk i mere end et år

Hvis eleven har mulighed for at vælge og i øvrigt vælger valgfaget hverdagstysk i mere end et år, vil det betyde, at der i en differentieret undervisning kan arbejdes mere i dybden inden for læseplanens rammer.

Hverdags- fransk

Formål

Formålet med undervisningen i hverdagsfransk er, at eleverne stifter bekendtskab med det franske sprog i både talt og skrevet form, således at de tilegner sig et grundlag for at kunne klare sig i hverdagssituationer.

Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får indblik i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Undervisningen skal desuden give eleverne lyst til også fremover at beskæftige sig med fransk sprog og fransk kultur.

**Billedet fjernet på grund
af ophavsret**

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Undervisningen skal sigte mod, at eleverne

- forstår enkelt talt fransk
- kan indlede og deltage aktivt i en enkel samtale på fransk
- kan læse/forstå en enkel tekst og dermed blive motiveret til fortsat læsning på egen hånd
- kan skrive enkle, korte tekster
- får et grundlæggende indtryk af sprogets opbygning
- får indblik i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande, med hovedvægt på Frankrig, og dermed bliver i stand til at sammenligne egen kultur med andre kulturer
- får mulighed for og færdighed i at anvende hjælpemidler, fx ord-bøger, enkle grammatiske oversigter og edb-programmer
- opbygger og udvikler selvtillid som sprogbrugere.

Billedet fjernet på grund af ophavsret

Læseplan

Udgangspunkt for undervisningen er lærerens og elevgruppens ideer og interesser for sproget og kulturen.

Emneområderne kan fx være: familie- og dagligliv, skole- og fritidsliv, arbejdsliv/ferie, sport, mad og vin.

I arbejdet anvendes såvel fransk- som dansksproget baggrundsmateriale, fx ungdomsblade, aviser, brochurer, tv-, film- og videomateriale.

Eleverne opmuntres til at opsøge situationer uden for skolen, hvor de kan bruge og udvikle deres sprog, fx se fransksprogede film og tv-udsendelser.

Emnernes omfang planlægges under hensyntagen til forløbets timal.

Sprogfærdighed

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder, dvs. del-disciplinerne se-lytte-tale-læse-skrive, men der lægges særlig vægt på mundtlig kommunikation og udtale.

Det er vigtigt, at eleverne får mulighed for at bruge sproget i forskellige sammenhænge og på basis af mange forskellige slags sprogligt materiale.

Eleverne arbejder i undervisningen med

- lytteforståelse ved hjælp af forskellige typer lydtekster, fx lydbånd og videosekvenser
- mundtlig udtryksfærdighed, med særlig vægt på enkle, dagligdags samtalemønstre
- forskellige teksttyper, fx reklamer, enkle dialoger, rim og remser samt forsøger sig med at skrive enkle tekster, fx postkort og breve
- forskellige præsentationsformer, fx bånd og film
- forskellige udtryksformer, fx drama og rollespil.

Eleverne arbejder endvidere med sprogiagttagelse, således at de får en fornemmelse af, hvilke sproglige vendinger og udtryk er relevante i dagligdags samtaler:

- det franske sprogs lydlig opbygning, herunder karakteristiske træk ved fransk udtale
- intonation og rytme, overtrækning samt særlige sproglyd
- opbygning af dagligdags ordforråd, fx faste vendinger/hilse- og høflighedsudtryk, enkle dialoger

- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur
- væsentlige forskelle mellem lyd og skrift.

Det er væsentligt, at undervisningen tilrettelægges sådan, at eleverne bliver opmærksomme på, at sprogtilegnelse er en proces, de selv har indflydelse på. Eleverne opbygger en fornemmelse af og styrker derved deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk.

Dette sker ved, at eleverne

- benytter lytte-, læse- og samtalestrategier, fx at gætte kvalificeret
- forsøger at gøre sig forståelige, selvom deres sproglige formåen ikke slår til
- forsøger sig med at skrive på fransk, fx ved anvendelse af edb
- øver sig i at anvende ordbøger og andre hjælpemidler.

En forudsætning for, at alt dette kan lykkes, er, at undervisningsmiljøet er præget af tillid og accept, så eleverne tør eksperimentere med deres eget sprog.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne arbejder med udgangspunkt i deres viden, forestillinger og erfaringer om Frankrig og andre fransktalende lande.

Hovedvægten bør ligge på emner, der bygger på elevernes erfaringsverden. Sammenligninger mellem fransk og dansk kultur indgår som en naturlig del af undervisningen.

**Billedet fjernet på grund
af ophavsret**

Råd og vink

Emnernes omfang planlægges under hensyntagen til forløbets timetal.

Læreren bør være opmærksom på, at elevgruppens alder stiller andre metodiske krav end anden begynderundervisning. Ligeledes har elevernes alder en stor betydning for, hvilke lege/spil-/undervisningsmaterialer, der kan anvendes.

Det er vigtigt at understrege, at der på indholdssiden i kultur- og samfundsformidling anvendes såvel dansk - som fransksproget materiale.

Ligeledes må megen samtale foregå på såvel dansk som fransk, for at samtalen kan få den nødvendige dybde.

Nok drejer undervisningen sig om indlæring på begynderplan, men elevgruppens alder, modenhed og dermed indsigt i de valgte emner og temaer må respekteres.

Se-lytte-tale-læse-skrive

Indlæringen af disse færdigheder vil naturligvis være udgangspunkt for undervisningen.

Men det korte forløb stiller andre metodiske indlæringskrav, og deldisciplinerne 'se-lytte-tale-læse-skrive' bør indlæres i arbejdssituationer, hvori indgår praktisk-musisk-kreative aktiviteter.

Video er et vigtigt hjælpemiddel i forbindelse med træningen af lytteforståelse. Det kan anbefales at vælge sekvenser, hvor eleverne ser den/de talende personer. Således får eleverne samtidig indblik i, hvordan gestik og mimik er en del af fransk mundtlig kommunikation.

Musikvideoer er også et godt arbejdsredskab. Lytteforståelsen vil i første omgang gå ud på at opfatte, hvem der taler/synger, og hvad, de taler/synger om. Dernæst bliver opgaven at finde ud af, hvilken situation, sekvensen udtrykker.

Lydbånd er ligeledes vigtige lytteredskaber. Her er det vigtigt at søge at anvende materiale, som er indtalt i et så autentisk talesprog som muligt.

Når det drejer sig om sprogfærdighed - altså elevernes talefærdighed - tages naturligvis udgangspunkt i de lyd- og videobånd, som anvendes i arbejdet med lytteforståelsen.

Indøvelse af de mest almindelige tale-handlinger som fx at hilse, præsentere sig, spørge og svare vil være et godt udgangspunkt og en betingelse for at blive en god samtalepartner.

Eleverne præsenteres for såvel lærerens eget talesprog som lydbånd, video/film-sekvenser, evt. gæstelærer. For at del-disciplinerne ikke skal komme til at stå som løsrevne indlæringssekvenser, vil det være en god idé at knytte dem sammen af et tema, som fx familien.

Rollespil

Eleverne skal forestille sig, at de kommer på besøg hos en fransk familie, hvor de skal opholde sig i en periode. Derfor bliver de nødt til at indøve rollespil, hvor de lærer:

- at hilse og præsentere sig
- at fortælle om sig selv og deres familie
- at fortælle om deres skole og dagligliv
- at fortælle om deres fritidsliv og interesser
- at fortælle om deres by, deres land.

Disse situationsspil giver selvfølgelig også mulighed for at inddrage læse- og skrive-disciplinerne, idet det vil være naturligt at læse om og skrive til familien.

At skrive vil dreje sig om at skrive postkort, huskesedler etc.

Rim og remser, sange, spil og lege

For at styrke elevernes selvtillid i denne indlæringsfase kan og bør megen træning foregå ved hjælp af rim og remser, sange, spil og lege. Men det er vigtigt at fastholde, at disse skal være aldersrelevante:

- rim og remser styrker såvel udtale som talefærdighed
- tælleremser og bankospil styrker talfærdighed
- sange styrker rytme og talefærdighed
- billedlotteri, memoryspil og 'Jeux de sept familles' styrker ordindlæring og ordhukommelse.

Dialog- og rollespil styrker samtale-træning og samtalefærdighed: fx virker det kunstigt og unaturligt, at en lærer og en elevgruppe, som kender hinanden godt, pludselig skal sidde og spørge om hinandens navne, alder, adresse, familieforhold etc.

Her vil det være en god idé at tildele hinanden roller og så spille' og præsentere den tildelte person.

Endvidere kan spil af 'Matador' lignende karakter være en god måde at indøve små dialoger: fe et 'Métro'spil, hvor holdet skriver kort med udvalgte roller, som spilleren så skal udfylde, når han lander på udvalgte stationer: eksempelvis, "Du er faret vild og skal spørge en togbetjent om vej".

Hertil kommer lege som Simon siger/- Jacques a dit og en klassiker, ordgætte- legen Galgen/le pendu.

Eleverne kan endvidere arbejde med krydsogtværser - evt. selv producere dem og lade andre løse opgaven.

Digte

Digte er gode teksttyper, da de ofte formidler meget indhold i en kortfattet, sprogligt enkel form.

Digte er gode til kreativ sprogbrug:

- de kan illustreres
- de kan omsættes til billeddigte
- de kan brydes op og danne nye digte
- de kan inspirere til elevdigtning.

Kultur- og samfundsforhold

For at eleverne skal opleve mangfoldigheden i kulturstoffet er det vigtigt, at de arbejder med emner/temaer som kan pege på forskelle af geografisk,

historisk, social samt etnisk art, fx

- familien i forskellige miljøer
- madkulturer
- landskaber, fx Nord- og Sydfrankrig, klima, by og land
- historie og historier: Den franske revolution, sagn og myter
- sport, fx Le Tour de France, La Pétanque - en folkesport
- fransktalende områder/lande, fx Belgien, Guadeloupe, Québec - en provins i Canada.

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får øje på ligheder og forskelle mellem egen og andre kulturer. Herigennem åbnes for samtaler og diskussioner vedr. holdninger til og vurderinger af såvel egen som andres kulturbaggrunde.

Eleverne bør opfordres til at anvende skolebiblioteket og andre biblioteker i deres materialesøgning. Endvidere kan anvendelse af e-mail og Internet give adgang til en mangfoldighed af kulturelt materiale.

Billedet fjernet på grund af ophavsret

Spansk

Formål

Formålet med undervisningen i spansk er, at eleverne stifter bekendtskab med det spanske sprog i både talt og skrevet form, således at de tilegner sig et grundlag for at kunne klare sig i hverdagsituationer.

Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får et indblik i spansk kultur, som den afspejler sig i dagligdagens situationer. Undervisningen skal desuden give eleverne lyst til også fremover at beskæftige sig med spansk sprog og kultur- og samfundsforhold i Spanien og Latinamerika.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Undervisningen skal som sigte have, at eleverne

- forstår almindeligt dagligdags spansk sprog
- kan indlede og deltage i en enkel samtale på fremmedsproget og blive i stand til med et grundlæggende ordforråd at kunne fortælle, beskrive og udtrykke deres mening
- kan læse en tekst og dermed blive motiveret til fortsat læsning på egen hånd
- kan udtrykke egne tanker og oplevelser på skrift, således at det skriftlige bliver en hjælp til at fæstne og udvikle sproget
- får et grundlæggende indtryk af sprogets opbygning
- får indsigt i kultur- og samfundsf forhold i Spanien som en sammenligning med egne forhold
- får færdighed i at anvende hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og edb-programmer
- udnytter deres erfaringer fra indlæringen af andre fremmedsprog, således at de kan arbejde periodevis selvstændigt med stoffet
- udvikler selvtillid til at turde bruge sproget i relevante kommunikationssituationer.

Læseplan

Sprogfærdighed og viden om samfunds- og kulturforhold i spansk-talende lande er de centrale emner i undervisningen.

Sprogfærdighed

At kunne kommunikere med sproget står i centrum for sprogindlæringen. Undervisningen skal tage sit udgangspunkt i et meningsfyldt og interessevækkende indhold. Ved at lytte og læse om det, som vedkommer og interesserer, og ved at anvende sproget for at udtrykke egne tanker i tale og skrift, udvikler eleverne deres sprogfærdighed. Det sproglige og sociale samspil mellem eleverne i undervisningssituationen spiller en vigtig rolle.

Selv begrænsede sprogkunderskaber kan være vigtige for elevernes selvtillid. Det er værdifuldt, hvis eleverne gør forsøg med at udtrykke sig, selv om sproget ikke rækker til.

Kultur- og samfundsforhold

Et nyt sprog er ofte udtryk for en anderledes måde at tænke og optræde på. Derfor skal valgfaget spansk også medvirke til at udvikle forståelse af denne kultur.

Den indledende undervisning kan tage sit udgangspunkt i et indhold, der vedrører elevernes erfaringer, og som vækker deres nysgerrighed og fantasi. Billeder, bevægelser, sange, musik og deres egne aktiviteter stimulerer og understøtter sprogudviklingen samt øger tiltroen til egen formåen med hensyn til at forstå og anvende sproget. I begyndelsen lægges der særlig vægt på at indlære udtalen ved at lytte og imitere. Efterhånden henledes opmærksomheden på de mere formelle sider af sproget, således at eleverne får øget indsigt i de grammatiske strukturer.

Viden om landets hverdagsliv, historie, geografi, samfundsforhold og religion har en værdi i sig selv, og viden om disse forhold vil give eleverne en bedre baggrund for at kunne forstå film og litteratur, når de tager del i nyhedsformidlingen, og når de ønsker at komme i personlig kontakt med mennesker.

Eleverne bør også beskæftige sig med regionale og sociale forhold i Spanien. I særlig grad også at blive opmærksomme på de sproglige forskelle, der hersker mellem Spanien og de latin-amerikanske lande.

Råd og vink

Elevernes arbejde med de forskellige indholdsområder vil være afhængig af det tildelte lektionsantal. Det er nødvendigt med en høj grad af motivation hos eleverne og en tilrettelæggelse, der har appel gennem sin variation af materialer og aktiviteter.

Metodemæssigt er undervisningen med og i spansk ikke anderledes end de andre sprogfag. Elevernes erfaringer fra indlæringen af andre fremmedsprog bør udnyttes.

Endvidere bør samarbejdet mellem lærerne også tage hensyn til fagets muligheder i arbejdet med større faglige sammenhænge.

Undervisningen bør tage højde for følgende områder:

- Afveksling i materialevalg, herunder aktuelle og aldersrelevante udgivelser i form af aviser, blade, videoer og film, tegneserier, brochurer osv.
- Afveksling i aktiviteter, herunder spil og lege, hvor sproglige strukturer øves

- Udnyttelse af elevernes rejseerfaringer, idet det erfaringsmæssigt viser sig, at næsten alle har været i kontakt med et spansktalende område
- En fornuftig balance mellem samtale om kulturelle forhold på dansk og samtale på spansk om dagligdagens forhold
- Indlæring af nutidsformerne det første år, idet de to datider skønnes at være for tidsrøvende og vanskelige inden for en et-årig tidsramme
- Udnyttelse af tværfaglige områder.

Man bør undgå at anvende den samme begynderbog som i gymnasiet. Man skal prøve at orientere sig om de materialer, som ungdomsuddannelserne anvender.

Erfaringsmæssigt har eleverne intet besvær med at lære udtalen. Den er enkel at gå til (bortset fra b og v lydene). Der bør således mere arbejdes med faste strukturer og sætningsmønstre samt den særlige bøjning af verbumformerne.

Eleverne kan arbejde med skriftlig spansk i korte, overskuelige sammenhænge, fx i form af korte billedtekster, skriftlige meddelelser og breve.

Også som valgfag har spansk et indlæringsaspekt, der omfatter målrettet arbejde. Der bør derfor stilles krav om, at et eventuelt hjemmearbejde tages højtideligt.

Undervisningen bør tage sit udgangspunkt i nærhedsprincippet, der omfatter hovedområder som

- at præsentere sig
- alder
- interesser
- skole
- rejser
- ferie
- indkøb
- tal og farver

Forventninger til eleverne efter undervisningen

Efter endt undervisning må det forventes, at eleverne kan

- forstå hovedindholdet af et enkelt og tydeligt talesprog
- besvare og stille enkle spørgsmål i en samtale om hverdagsemner
- fortælle om sig selv og egne forhold båd mundtligt og skriftligt
- læse og forstå det væsentlige i korte og enkle tekster af berettende eller beskrivende art.

Endvidere er det vigtigt, at eleverne

- har en vis viden om levemåde og samfundsforhold i spansktalende lande
- er blevet vant til at anvende ordbog, grammatik og andre opslagsværker som hjælpemiddel.

Det følgende eksempel på en årsplan er tænkt som en hjælp og et inspirationsmateriale i tilrettelæggelsen af undervisningen. Det er således ikke foreskrivende, men omfatter nogle realistiske områder, der eventuelt vil kunne tages op.

Eksempel på en årsplan

Der forudsættes læst ca. 1 kapitel fra et begyndersystem (med dertil hørende arbejdsopgaver i relevant omfang) pr. gang, dvs. ca. 20-25 kapitler + bånd ialt.

Eleverne inddrages fra første lektion mest muligt (pararbejde-grupperarbejde).

De første lektioner (afhængig af tiden):

- a) der fortælles kort om sprogstamme og områder, hvor sproget tales i dag (hvorfor verdenssprog?)
- b) præsentation for hinanden
- c) kort redegørelse for indholdet af undervisningen i årets løb
- d) ideer, ønsker, erfaringer mv. fra elevernes side.

Følgende lektioner:

- Hilseudtryk
- Ved grænsen
- Transportmidler/afstande
- På gaden/ved bussen
- Køb af postkort/breve/frimærker
- Køb af aviser/ugeblade/tobak
- At gå på restaurant/café/bar
- At bestille morgenmad
- At gå på arbejde
- Køb af tøj:
 - børnetøj*
 - dametøj*
 - herretøj*
- Ved juletid:
 - jule-“ordbog”*
 - julehistorier*
 - juletraditioner*
 - julehilsener*
 - julebagværk*
 - julebingo/tallotteri*
- At foretage en telefonsamtale
- At bo på hotel/værelse/priser
- Skole/skema/fag
- Måned/ugedage
- Klokker/dato
- Årstider/vejret
- På stranden/møde med andre nationaliteter
- Boligen/værelser/møbler
- På rejsebureauet
- I lufthavnen
- Forretninger
- Mad/supermarked/måltider
- I køkkenet/ved bordet
- Helbred/kroppen.

Eksempler på temaer:

- Realiattekster fra forskellige regioner i Spanien
- Realiattekster fra forskellige lande/regioner i Latinamerika, fx
 - Equador*
 - Peru*
 - Inka ’ernes rige*
 - Bolivia*
- Unge mennesker
- Fritidsinteresser
- Sport
- Musik og underholdning
- Ferie
- Jul
- Araberne i Spanien
- Kakao ’ens historie
- Maya ’erne i Mexico
- Sombrero ’en i Mexico
- Gaudi ’s bygninger i Barcelona
- Hesten i Spanien og Latinamerika
- Regnskoven.

Supplerende materialer:

- Tidsskrifter
 - ¿ Que Tal?*
 - Vamos!*
 - Ahora*
 - La Gaceta (Ideas de Espana y Latinoam).*

Elevens hjembragte materialer:

- hotelbrochurer
- menukort
- reklamer (supermercados m.m.)
- turistbrochurer (ambassader + konsulater)

- Video: afsnit fra DR's "Viaje al Espanol"
- Dias eller film fra elever/lærer
- Spil (memory/happy families/urspil)
- Krydsogtværs
- Quiz'er
- Tegneserier
- Praktiske ideer til Spansk.

Faghæfter

- 1 Dansk
- 2 Engelsk
- 3 Kristendomskundskab
- 4 Historie
- 5 Samfundsfag
- 6 Idræt
- 7 Musik
- 8 Billedkunst
- 9 Håndarbejde
- 10 Sløjd
- 11 Hjemkundskab
- 12 Matematik
- 13 Natur/teknik
- 14 Geografi
- 15 Biologi
- 16 Fysik/kemi
- 17 Tysk
- 18 Fransk
- 19 Dansk som andetsprog
- 20 Færdslære
- 21 Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
- 22 Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering
- 23 Tekstbehandling
- 24 Teknologi
- 25 Medier
- 26 Fotolære
- 27 Filmkundskab
- 28 Drama
- 29 Arbejdskendskab
- 30 Latin
- 31 Hverdagstysk Hverdagsfransk Spansk**
- 32 Edb

**Undervisnings
ministeriet**

Danmarks Pædagogiske Bibliotek

450005995022